

kleur. Daardoor komt het dat de impressionisten nooit bij machte waren in den vorm dezelfde evolutie waar te maken, die zij in de kleur waargemaakt hebben. Niettemin waren zij het, die de poging waagden iets van de Universeele beweging te geven, zonder godsdienstige, allegorische of mystische tendenz. Zij zijn de baanbrekers.

Daarna verschijnt het neo- en postimpressionisme. Dit zijn overgangen evenals de reactie van Dérain, Picasso en Braque die een stelling van Cézanne ontwikkelden en de mathematische conceptie van de buitenwereld inleidden. Toch zijn zij de eersten, die door de vorm te analyseeren tot het vorm-divisionisme komen.

Guillaume Apollinaire noemt dit het „Cubisme Scientifique”.¹⁾

Indien Picasso een voorwerp ontleedt om het daarna vanuit een persoonlijke voorstelling der werkelijkheid om te beelden, gaat hij op dezelfde wijze te werk als de scheikundige, die een organisch lichaam ontleedt en het daarna weer tracht op te bouwen. Ik zelf heb bij de waarneming van het elkaâr doordringen der beelden, een schoonheid ontdekt, die het logisch gevolg is van het impressionisme en in verhouding gelijk staat met de stellingen over het onderling doordringen der atomen en de vorming van de stof. Apollinaire rangschikt mij tot de „Cubistes Instictifs”, ik zelf geloof, mij tot de „Cubistes Scientifiques” te mogen rekenen al nader ik mijn doel langs andere wegen dan Picasso en Braque.

Al de „istes” en „ismes” leveren een gevaar op voor verwarring bij het publiek betreffende de kunst. De algemeene drang, het nieuwe idealisme, zocht haar uitdrukking in het divisionisme van den vorm en het onderling doordringen der vlakken.²⁾ Dat is alles, de naam doet er niet toe.

Het nieuwe realisme dat zoo ontstaat, berust niet uitsluitend op abstracties, zooals sommige werken zouden doen denken. Het zou indruks-realisme genoemd kunnen worden.

Onze kunst berust op den indruk der universeele beweging, welke ik zal trachten nader te verklaren.

Beweging als een eigenschap van het voorwerp te zien en deze daarvan te scheiden, lijkt mij onmogelijk. Beweging is geen eigenschap, maar de synthese van alle eigenschappen. Men zou kunnen zeggen: het bindend element van het voorwerp. Dit element te ontleden beteekent de vernietiging van het voorwerp.

Men heeft twee dingen verward: wetenschappelijke beweging of verplaatsing met universeele beweging of leven.

De wetenschappelijke beweging is niet meer dan een eigenschap; geen leven. Vele cubisten en futuristen hebben dit verward, maar het redelijke van ons schoonheidsbesef leert ons, dat de schoonheid slechts gevonden kan worden in de universeele beweging: het leven.

Wij geven niet de snelheid van een automobiel in abstracto, maar de automobiel in snelheid, het leven. De voorkeur voor deze onderwerpen als automobielen, sneltreinen, danseressen is niet noodzakelijk, maar alleen gevolg van de behoefte om een maximum der werkelijkheid uit te drukken. Een paard in draf bevat evengoed de Universeele beweging.

¹⁾ Zie in dit verband ook Huszar's artikel in „De Stijl”, 1e Jaargang, No. 5. Red.

²⁾ Wat in de „Nieuwe Beelding” voor het eerst „op de wijze der kunst” tot uitdrukking kwam. Red.